

Joanna Skibska

Akademia Techniczno-Humanistyczna
Bielsko-Biała

**POSTĘPOWANIE DIAGNOSTYCZNE
ORAZ POMOC PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNA
DZIECKU W MŁODSZYM WIEKU SZKOLNYM
ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**

**DIAGNOSTIC PROCEDURE
AND PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL SUPPORT
OF A CHILD AT EARLY-SCHOOL STAGE AGE
WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS**

Wprowadzenie

Dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi to nie tylko dziecko z deficytami rozwojowymi i różnymi rodzajami trudnościami w uczeniu się, ale także dziecko uzdolnione/zdolne, którego wiedza i umiejętności szkolne znacznie wykraczają poza podstawę programową. Grupa dzieci, o których tu mowa, jest bardzo zróżnicowana, w związku z czym wymaga objęcia szeroko rozumianymi działaniami edukacyjnymi oraz wspierającymi, wśród których należy wymienić interdyscyplinarne postępowanie diagnostyczne oraz pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Kierunek pomocy powinien być wyznaczony indywidualnymi możliwościami poznawczymi dziecka oraz jego potrzebami i zainteresowaniami, bowiem tylko takie wsparcie, które nastawione jest na dziecko i jego rozwój, docelowo przyniesie wymierne korzyści jemu, jego rodzinie oraz znajdzie swoje odzwierciedlenie w jakości i optymalizacji edukacji.

Diagnoza i jej miejsce w edukacji dziecka w młodszym wieku szkolnym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Diagnoza stanowi szereg szczegółowych procedur obejmujących działania zmierzające do określenia potrzeb i możliwości rozwojowych dziecka, z uwzględnieniem poziomu funkcjonowania psychofizycznego oraz społeczno-emocjonalnego dziecka oraz wskazaniem zakresu pomocy. W wyniku tego procesu powinna zostać określona strefa najbliższego rozwoju dziecka, która pozwoli na realizację zadań dostosowanych do możliwości rozwojowych dziecka, tzn. na miarę, czyli, co dziecko wie i potrafi, aby oczekiwania szkoły nie przekraczały jego możliwości, a pozwalały stopniowo nabywać nową wiedzę i umiejętności z wykorzystaniem tego, co uczniowi znajome.

B. Skałbiana¹ wskazuje również na istotę indywidualnych wyznaczników diagnozy powiązanych z czynnikami środowiskowymi oraz sytuacyjnymi. W związku z tym, środowiskowo-sytuacyjny charakter diagnozy decyduje o jej uwarunkowaniach oraz wyznacza kierunek poznania badanego zjawiska.

Na postępowanie diagnostyczne składa się kilka etapów (schemat 1), które w zależności od głębokości i rodzaju deficytu rozwojowego mogą być rozbudowywane dla poprawy i podniesienia jej jakości.

Schemat 1. Postępowanie diagnostyczne, którym powinno zostać objęte dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Źródło: opracowanie własne.

¹ B. Skałbiana, *Diagnostyka pedagogiczna. Wybrane obszary badawcze i rozwiązania praktyczne*, IMPULS, Kraków 2011, s. 51.

Uwzględnienie w procesie diagnozy wielu jej składowych – specjalistycznych diagnoz pozwala na dokonanie wielokontekstowej i wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania dziecka. Tak rozumiana diagnoza pozwala tworzyć obraz dziecka z jego mocnymi i słabymi stronami. Umożliwia wskazać te procesy poznawcze i składowe rozwoju małego dziecka, na których można budować nową wiedzę i aktywować te umiejętności dziecka, które poddane celowym działaniom wspierającym będą mogły zostać przekształcone w spontaniczne zachowania oraz czynności, z którymi dziecko radzi sobie samodzielnie. Dlatego bardzo ważne jest to, aby diagnoza charakteryzowała, wyjaśniała i uzasadniała funkcjonowanie dziecka w taki sposób, aby osobom pracującym z nim było łatwiej zrozumieć, dlaczego pewne procesy intelektualne lub zachowania nie wynikają ze złej woli dziecka, a jedynie stanowią pochodną dysfunkcji rozwojowych. Pamiętać należy również o tym, aby przeprowadzając diagnozę dziecka, zawsze mieć na uwadze jego dobro, bowiem to od jej dogłębności, szczegółowości i merytoryczności będzie zależeć planowanie i programowanie stymulacji rozwoju dziecka oraz prawidłowa organizacja pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym również trafność doboru form wsparcia (Schemat 2 i 3).

W związku z powyższym, A. Hulek² podkreśla wagę całościowego traktowania potrzeb osób z deficytami rozwojowymi, bowiem człowiek stanowi dynamiczną i zintegrowaną całość. Traktując te słowa jako myśl przewodnią postępowania diagnostycznego, należy interdyscyplinarnie oraz holistycznie ujęcie diagnozy uważać za dwie naczelne zasady tego postępowania, które pozwolą na dogłębne i szczegółowe poznanie oraz wyjaśnienie zachowań, potrzeb i możliwości, a także zainteresowań i motywów działań dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Tak rozumiana diagnoza będzie stanowiła podstawę diagnozy funkcjonalnej, będącej fundamentem poznania obszarów gotowości funkcjonalnej, czyli, co dziecko wie i potrafi, a co jest dla niego zbyt trudne i nieosiągalne poznawczo.

W przypadku dzieci z głębokimi zaburzeniami rozwojowymi diagnoza stanowi podstawę decyzji podejmowanych przez zespół orzekający, który, wydając orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, określa podstawy edukacji dziecka oraz stanowi fundament do budowania indywidualnego programu edukacyjnego, najbardziej optymalnego dla danego dziecka.

Zespół orzekający ma istotny wpływ na losy dziecka, w związku z tym proces diagnozy, w szczególnie trudnych przypadkach może być modyfikowany i powtarzany, aby warunki w których jest przeprowadzany, zapewniały dziecku optymalizację poziomu funkcjonowania³.

² A. Hulek, *Podstawy rehabilitacji*, w: *Pedagogika rewalidacyjna*, red. A. Hulek, PWN, Warszawa 1977, s. 30.

³ L. Mossakowska, J. Niksińska, A. Radziwonka-Kowalak, *Standardy postępowania diagnostyczno-orzekająco-rehabilitacyjnego wobec dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym*, MEN, Warszawa 2005, s. 19.

Diagnoza dziecka w młodszym wieku szkolnym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi stanowi punkt wyjścia dla planowania działań, którymi objęte zostanie dziecko po przekroczeniu progu szkoły. Z jednej strony będzie to nabywanie wiedzy i umiejętności w zakresie różnych edukacji, z drugiej dostosowanie wymagań do możliwości poznawczych dziecka. Uwzględnienie interdyscyplinarnej diagnozy dziecka pozwoli na objęcie go „edukacją na miarę”, uwzględnianie wiadomości i umiejętności „wejściowych”, indywidualnych potrzeb rozwojowych dziecka charakteryzującego się zaburzeniami rozwojowymi, ale również tego, czy charakteryzuje się wysokim poziomem sprawności intelektualnej, specjalnymi zdolnościami oraz wiadomościami i umiejętnościami znacznie wykraczającymi ponad podstawę programową.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dziecku z trudnościami w uczeniu się

Dziecku z trudnościami w uczeniu się o różnej etiologii przysługuje prawo do systemowego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, określonego w rozporządzeniu MEN⁴. Pomoc, o której mowa, stanowi podstawę indywidualizacji oraz dostosowania z uwzględnieniem działań diagnostycznych oraz terapeutycznych zmierzających do zaspokajania potrzeb dziecka oraz uwzględniania w procesie edukacji jego możliwości, które bardzo często wyznaczają i kształtują drogę nabywania wiedzy i umiejętności szkolnych. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna to również wsparcie nauczycieli i rodziców/prawnych opiekunów dziecka, aby udzielana pomoc była celowa i efektywna. Wśród podstawowych form wsparcia dziecka należy wymienić te przedstawione na schemacie 2 i 3.

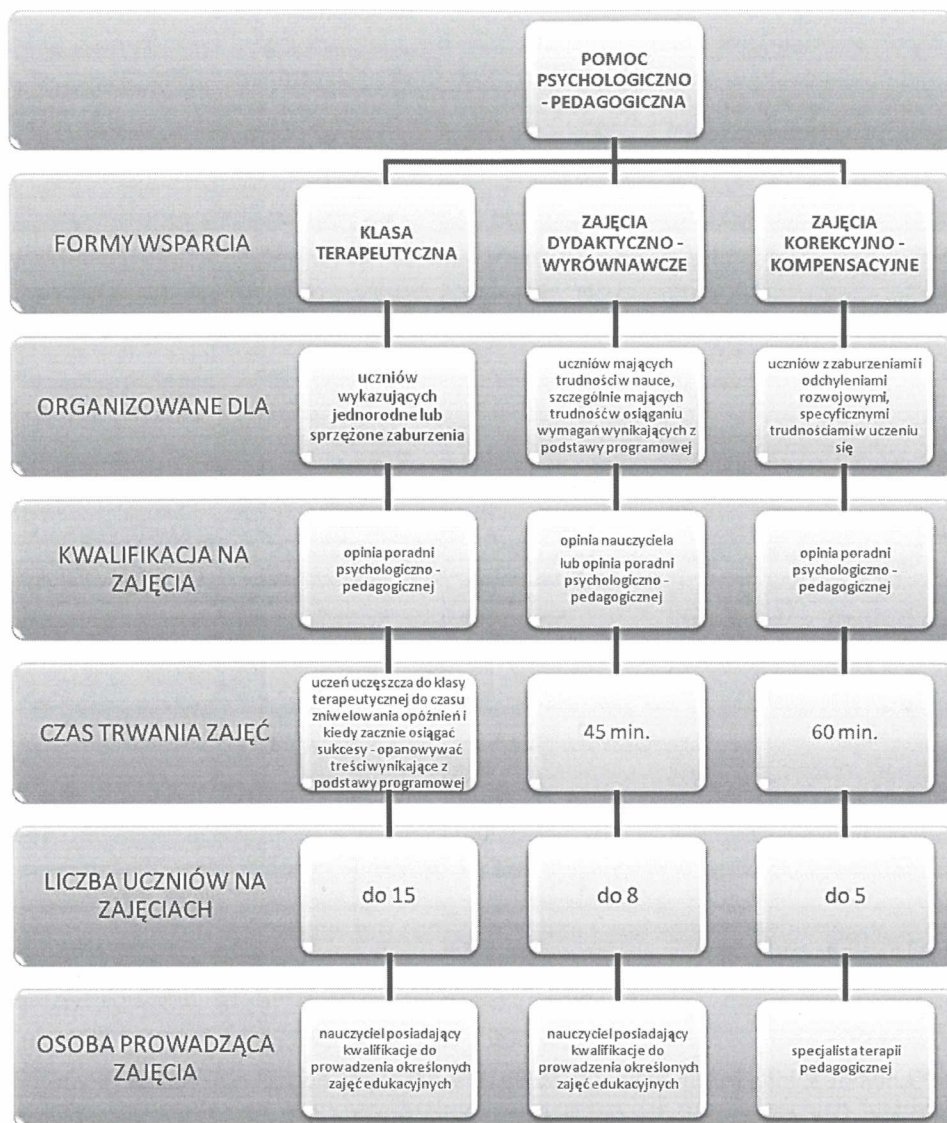
Poniższe formy wsparcia są często stosowane w placówkach ogólnodostępnych. Wątpliwość może jedynie budzić klasa terapeutyczna, jednak stanowi ona rozwiązanie, po które coraz częściej sięgają dyrektorzy placówek ogólnodostępnych. Należy tu jednak zaznaczyć, że klasa terapeutyczna nie jest klasą specjalną oraz że dobór uczniów nie powinien być przypadkowy, a wynikać z zaleceń poradni oraz prawidłowego i celowego doboru uczniów – z podobnymi jednorodnymi lub sprzężonymi zaburzeniami. Chodzi o to, aby nauczyciel mógł w prawidłowy sposób dostosować i zorganizować proces uczenia, uwzględniając potrzeby i możliwości dziecka, aby jak najszybciej mogło odnosić sukcesy i opanować treści wynikające z podstawy programowej, co stanowi warunek korzystania z tej formy wsparcia do czasu zniwelowania opóźnień.

Inną, rzadziej stosowaną, formą pomocy są zajęcia rozwijające uzdolnienia, co może wynikać z tego, że rozumienie pojęcia „specjalne potrzeby edukacyjne”

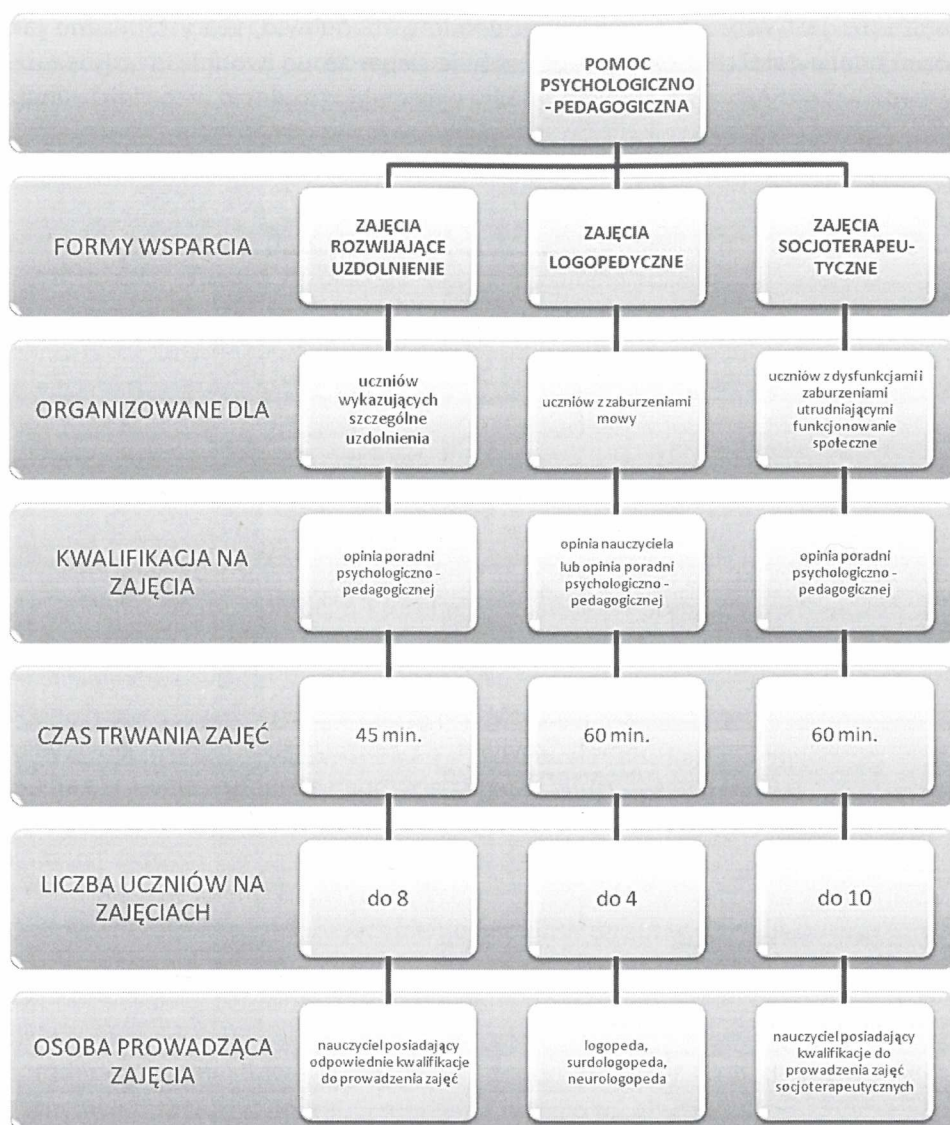
⁴ Rozporządzenie MEN z 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. 2013 poz. 532).

często nie jest związane z uczniem uzdolnionym/zdolnym, który tak samo jak uczeń z deficytami rozwojowymi potrzebuje wsparcia.

Schemat 2. Formy wsparcia ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Źródło: J. Skibska, *Mnemotechniki jako czynnik optymalizacji nabywania przez dzieci umiejętności czytania i pisanie*, Impuls, Kraków 2012, s. 88.

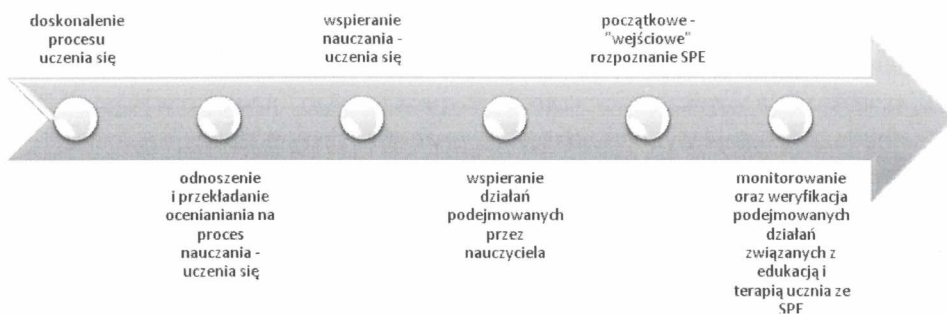

Schemat 3. Inne formy wsparcia ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Źródło: Opracowanie własne na podstawie rozporządzenia MEN z 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji...

Prawidłowo zorganizowana i nastawiona na dziecko oraz jego rozwój pomoc psychologiczno-pedagogiczna powinna być budowana na elastycznym systemie kształcenia – nie dla wszystkich to samo, lecz zgodnie z jego potrzebami i możliwościami. Systemie, który pozwalałby na objęcie dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi działaniami dostosowawczymi i indywidualizującymi.

Kolejną bardzo ważną kwestią w pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest problem oceniania dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Stosowanie równego kryterium dla wszystkich uczniów powoduje gubienie stymulacyjnego i prognostycznego znaczenia oceny⁵. Dlatego warto sięgnąć po ocenianie włączające, które powinno być przede wszystkim stosowane w placówkach ogólnodostępnych. Ten rodzaj oceniania w założeniu jest tak wyprofilowany, aby w najlepszy sposób wspierał proces uczenia się wszystkich uczniów. Walorem tego rodzaju oceniania jest dostosowanie wszystkich stosowanych procedur by wzmocnić skuteczność procesu włączania oraz przyczyniania się do uczestnictwa w edukacji ogólnodostępnej wszystkich dzieci⁶. Ocenianie włączające (schemat 4) ma przede wszystkim doskonalić i wspierać proces uczenia się-nauczania oraz mobilizować dziecko z deficytami rozwojowymi do pracy oraz pokonywania trudności, a w przypadku uczniów zdolnych wykorzystywania całego ich potencjału.

Schemat 4. Cele oceniania włączającego

Źródło: J. Skibska, *Ocenianie włączające w praktyce edukacyjnej jako szansa zaspokojenia zróżnicowanych potrzeb uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi*, „Niepełnosprawność. Dyskursy pedagogiki specjalnej” 2014, nr 14, s. 24.

Nauczyciel, stosując ten rodzaj oceniania, ma wgląd w efekty podejmowanych działań edukacyjno-terapeutycznych, a tym samym ma możliwość ich modyfikowania. Natomiast bezpośrednio w odniesieniu do podmiotu tych działań – mobilizuje i motywuje dziecko do dalszej pracy, ponieważ wie w jaką wiedzę i umiejętności oraz zdolności było ono wyposażone przekraczając próg szkoły. Orientuje się w indywidualnych potrzebach i możliwościach każdego dziecka, obserwuje zmiany zachodzące w dziecku, które dokonują się w nim na drodze edukacji dla jego rozwoju.

⁵ Cz. Kosakowski, *Dziecko niepełnosprawne w szkole masowej... – możliwości i ograniczenia*, w: *Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych*, red. Cz. Kosakowski, M. Zatorska, Akapit, Toruń 2000, s. 66.

⁶ *Assessment In Inclusive Setting: Key Issues for Policy and Practice (System oceniania w placówkach włączających. Kluczowe zagadnienia w polityce i praktyce oświatowej)*, red. A. Watkins, European agency for development in special needs education, Odense 2007, s. 52.

Dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkole ogólnodostępnej – wskazania dla praktyki

Wyznacznikiem dobrego nauczania wszystkich uczniów jest zaspokajanie specjalnych potrzeb edukacyjnych, dlatego to one powinny wyznaczać i stanowić podstawę podejmowanych działań, które mają doprowadzić do poprawy procesu nauczania. To znaczy, że nauczyciel-wychowawca będzie poszukiwał najbardziej optymalnych i skutecznych rozwiązań, uwzględniających indywidualne różnice i możliwości poznawcze dzieci. Najistotniejszą kwestią jest to, że za zorganizowanie zajęć szkolnych gwarantujących rozwijanie zdolności, potrzeb i możliwości odpowiada szkoła oraz osoby pracujące z dzieckiem. Natomiast wśród kryteriów skuteczności podejmowanych działań należy wymienić: ocenę procesu dostosowania do indywidualnych potrzeb dziecka, zarówno „w dół” jak i „w górę”; wypracowane metody nauczania; sposoby i formy oceniania uwarunkowane możliwościami i deficytami rozwojowymi dzieci oraz warunki prawne, organizacyjne i materialne⁷.

W związku z powyższym, w odniesieniu do praktyki, bardzo istotną kwestią są wskazania wynikające z procesu diagnostycznego, bowiem na jego podstawie dokonany zostaje wybór najbardziej optymalnej drogi edukacyjnej, z uwzględnieniem dostosowania i modyfikacji programu kształcenia, właściwego doboru metod i form pracy oraz organizacji procesu kształcenia. Ze wskazań diagnostycznych będzie również wynikać dobór kadry dydaktycznej oraz specjalistów, którzy będą pracować z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na zajęciach terapeutycznych lub rozwijających uzdolnienia.

Cz. Kosakowski⁸ podkreśla, że program kształcenia powinien być dostosowany do potrzeb dziecka, które powinno otrzymać pomoc dydaktyczną gwarantującą mu realizację treści w nim przewidzianych. *Treść jego powinna odpowiadać wysokim standardom i potrzebom poszczególnych uczniów w celu umożliwienia im pełnego uczestnictwa w rozwoju. Nauczanie należy powiązać z doświadczeniem uczniów i zagadnieniami praktycznymi, aby zwiększyć ich motywację*⁹. Ważną kwestią są również prawa i obowiązki dziecka z deficytami rozwojowymi, dlatego dziecko powinno otrzymać pomoc w zakresie wzięcia na siebie odpowiedzialności jako pełnoprawnego członka grupy rówieśniczej, a później i społeczeństwa.

Z powyższego wynika również kilka kwestii poruszanych przez M. Zaorską¹⁰, która wskazując na wagę poruszanej problematyki podkreśla szczególne miejsce

⁷ J. Ciechanowski, B. Chmielewska, E. Czyż, Z. Kołodziejski, *Prawo do edukacji dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Raport z monitoringu*, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Warszawa 2010, s. 9.

⁸ Cz. Kosakowski, *Dziecko niepełnosprawne*, s. 63–64.

⁹ Tamże, s. 64.

¹⁰ M. Zaorska, *Kształcenie integracyjne osób z zaburzeniami sprzężonymi*, w: *Dziecko o specjalnych potrzebach edukacyjnych*, red. Cz. Kosakowski, M. Zaorska, Akapit, Toruń 2000, s. 70–71.

indywidualizacji w podejściu do dziecka oraz warunków, które decydują o stopniu i jakości realizacji programu przez dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Istotne jest również przygotowanie wielospecjalistycznej kadry, która, pracując z dzieckiem, będzie wyposażała je w niezbędną wiedzę i umiejętności nie tylko szkolne, ale również takie, które pozwolą w przyszłości stać się pełnoprawnym członkiem społeczeństwa.

W tym miejscu należy podkreślić znaczenie określenia wiedzy i umiejętności „wejściowych”, w które wyposażone jest dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, przekraczając próg szkoły oraz indywidualnych możliwości poznawczych, bowiem to one będą decydować o optymalizacji i efektywności kształcenia małego dziecka. Fundamentalnym procesem w określeniu indywidualnych możliwości poznawczych jest ocena strefy najbliższego rozwoju stanowiąca *umowny obszar stykający się z osiągniętym przez dziecko poziomem rozwoju tu i teraz*¹¹ oraz *obszar konstruktywnej aktywności podmiotu, inicjowanej i kontynuowanej w sytuacji mediacji społecznej [...], prowadzącej do nabywania lub wytwarzania w jego toku narzędzi [...] oraz informacji, w celu kształtowania określonej kompetencji*¹². Posiadanie przez nauczyciela szczegółowej wiedzy o każdym uczniu, pozwala mu na organizowanie edukacji w taki sposób, aby każde dziecko każdego dnia mogło poznawać i doświadczać nowych rzeczy oraz utrwać i rozwijać poznane wcześniej.

Kolejną, a jednocześnie jedną z ważniejszych kwestii jest problem granic i możliwości rozwojowych dziecka. To w nich często w praktyce upatruje się przyczyn trudności tkwiących w dziecku, które traktowane są jako nie do pokonania, a nie dostrzega się ich charakteru. *A przecież takie ich postrzeganie zwalnia nauczyciela-wychowawcę z odpowiedzialności za rozwój ucznia i z modyfikowania własnego postępowania [...]. Tymczasem granice i możliwości rozwoju dziecka tkwią nie tylko w nim, ale i w otoczeniu [...]. A zatem wymaga to nie tylko modyfikowania zachowań dziecka, ale i naszego postępowania dydaktyczno-wychowawczo-rewalidacyjnego*¹³. Oznacza to, że modyfikacjom powinny podlegać także działania edukacyjne podejmowane przez nauczyciela-wychowawcę-specjalistę, bowiem każde dziecko jest inne i nie można go obejmować schematycznymi działaniami, ponieważ takie postępowanie uniemożliwi rozwój każdego dziecka na miarę jego indywidualnych potrzeb i możliwości. W tym miejscu warto wspomnieć o uczniach zdolnych, którzy wymagają *programów dostosowawczych do ich możliwości i potrzeb poznawczych, emocjonalnych, społecznych*

¹¹ E. Gruszczyk-Kolczyńska, E. Zielińska, *Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze dla dzieci, które rozpoczynają naukę w szkole*, Edukacja Polska, Warszawa 2009, s. 29.

¹² E. Rzechowska, *Współczesne kierunki badań nad strefą najbliższego rozwoju poznawczego*, „Studia z psychologii w KUL”, t. 8, red. A. Januszewski, P. Oleś, W. Otrębski, KUL, Lublin 1996, s. 85.

¹³ Cz. Kosakowski, *Dziecko niepełnosprawne*, s. 66.

[...]. *Edukacja osób zdolnych obejmuje zagadnienia związane z treściami i metodami kształcenia, organizacją procesów nauczania i opieki, sieciami powiązań i współpracy między szkołami [...] pozwalającymi na wzbogacenie oferty edukacyjnej*¹⁴. Działania wbrew schematyczności wynikają również z cech ucznia. Na przykład w przypadku ucznia zdolnego, typowe będzie szybsze opanowywanie materiału niż pozostali uczniowie, dlatego W. Limont¹⁵ sugeruje wykorzystanie dwóch strategii polegających na wzbogaceniu programów i przyśpieszeniu tempa kształcenia.

Konstrukcja programów powinna być oparta na interdyscyplinarności oraz idei nauczania indukcyjnego, czyli myśleniu krytycznym i kształceniu problemowym. Takie spojrzenie na edukację dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymaga od nauczyciela otwartości i kreatywności oraz wysokich kompetencji interpersonalnych.

Ważnym ogniwem wsparcia dziecka ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jest jego rodzina. Jej rola często jest marginalizowana i pomijana, co powinno budzić największe wątpliwości, bowiem to rodzina ma niezbędne informacje, które mogą jakościowo wzbogacić proces diagnozy oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Rodzina powinna mieć możliwość uczestniczenia w planowaniu i organizowaniu działań edukacyjno-terapeutycznych oraz ich monitorowaniu, aby w najbardziej optymalny sposób móc współuczestniczyć w pracach szkoły oraz je uzupełniać i koordynować.

Podsumowanie

Problem prawidłowej organizacji procesu diagnostycznego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dziecka w młodszym wieku szkolnym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wymaga wypracowania standardów postępowania, które będą wynikać nie tyle z regulacji i rozwiązań prawnych, a przede wszystkim z tego, co dyktuje rzeczywistość szkolna. Warto więc zwrócić uwagę na te działania, które są kluczowe w pracy z dzieckiem z deficytami rozwojowymi oraz uzdolnionymi/zdolnymi. Najistotniejszą kwestią, która w praktyce szkolnej wywołuje dyskusję, jest problem dostosowania wymagań edukacyjnych, w tym modyfikacji programu kształcenia. Problem ten w dużej mierze może wynikać z niezrozumienia istoty kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, tkwiącej w tym, że to szkoła powinna podążać za dzieckiem, a nie dziecko powinno dostosowywać się do jej schematów – dla każdego to samo i tak samo, bowiem tak rozumiana edukacja jest zaprzeczeniem edukacji dla rozwoju, edukacji, która umożliwia każdemu dziecku kroczyć własną drogą i w swoim tempie, na której będzie zdobywało nowe doświadczenia i umiejętności niezbędne w dorosłym życiu.

¹⁴ W. Limont, *Uczeń zdolny. Jak go poznać i jak z nim pracować*, GWP, Sopot 2012, s. 123.

¹⁵ Tamże, s. 126.

Słowa kluczowe: postępowanie diagnostyczne, diagnoza interdyscyplinarna, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, możliwości poznawcze, indywidualne potrzeby rozwojowe, formy wsparcia

Streszczenie

Tekst poświęcono postępowaniu diagnostycznemu oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, którą powinno zostać objęte dziecko w młodszym wieku szkolnym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w placówce ogólnodostępnej. Autorka tekstu wskazuje na znaczenie procesu diagnozy w edukacji małego dziecka oraz podkreśla rolę diagnozy interdyscyplinarnej i holistycznej. Przedstawia i charakteryzuje formy wsparcia ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. W części końcowej omawia rozwiązania, które powinny zostać wdrożone w celu poprawy jakości kształcenia dziecka z deficytami rozwojowymi oraz zdolnego w warunkach szkoły ogólnodostępnej.

Keywords: diagnostic procedure, interdisciplinary diagnosis, psychological-pedagogical support, cognitive capabilities, individual developmental needs, forms of support

Summary

The following text refers to the diagnostic procedure and psychological- pedagogical support that a child at the early-school age with special educational needs should be a subject to in a public commonly accessible institution. The author of the article indicates the importance of the process of diagnosis in education of a small child, simultaneously emphasizing the role of the interdisciplinary and holistic diagnosis. She also presents and characterizes forms of support of a student with special educational needs in accordance with applicable legal regulations. The final part of the study discusses solutions which should be implemented in order to enhance the quality of education of a child with developmental deficits and a teachable student in the conditions of a mainstream school.